

3. prednáška

6. október 2003

Základné princípy vo financiách

Literatúra:

Kolář P.: Manažérske finance, kapitola 2

Brealey R. A., Myers S.C.: Principles of Corporate Finance Chapter 2, 3

Ross A. R., Westerfield R.W., Jaffe J.: Corporate Finance, Chapter 3, 4

Obsah prednášky:

- Súčasná hodnota peňazí
- Čistá súčasná hodnota peňazí
- Zložené úrokovanie
- Viac periód
- Perpetuita, anuita

Motivácia

Príklad č.1:

Predstavte si, že ste práve vyhrali 5 000 000,- v Milionárovi. Zvažujete, čo s výhrou urobíte. Ako najrozumnejšia možnosť investovania Vašej celej výhry sa Vám javí kúpa stavebného pozemku v Bratislave. Kvôli neustálemu previsu dopytu po stavebných pozemkoch, realitní agenti očakávajú, že cena takéhoto pozemku za jeden rok vzrastie na 5 500 000,-.

Investovali by ste do kúpy pozemku alebo si radšej uložíte peniaze do banky ? (úrok v banke je 5%)

Motivácia - pokr.

Riešenie č.1a:

Kúpa pozemku dnes by nám o rok priniesla 5 500 000,-Sk.

Ak by sme namiesto toho investovali peniaze do banky, pri 5% úroku by vaša suma vzrástla o rok na

$$(1 + 0.05) * 5\,000\,000 = 5\,250\,000,-\text{Sk}$$

Záver: Uložiť peniaze do banky je nevýhodné - kúpou pozemku získame o 250 000,-Sk viac .

(toto je príklad **ohodnotenia investície v budúcich peniazoch**)

Alternatívnou metódou na ohodnotenie investície je koncept **súčasnej hodnoty** alebo koncept **alternatívneho výnosu**

1. princíp vo financiách

„Koruna dnes je viac ako koruna zajtra“

Prečo?

Dnes môžeme „korunu“ investovať a tým nám okamžite môže začať prinášať úrok.

Súčasná hodnota peňazí

Príklad č.2

Predstavte si, že máte ponuku predat' svoj pozemok dnes za 5 250 000,- Sk. Pokým zvažujete túto ponuku, ozve sa vám ďalší záujemca, ktorý vám ponúka 5 450 000,-Sk, ale s tým, že by sa predaj zrealizoval až o jeden rok. Ktorú ponuku by ste akceptovali ?

Súčasná hodnota peňazí

Riešenie č.2: (koncept súčasnej hodnoty peňazí)

Buď **dnes** dostaneme 5 250 000,-Sk alebo dostanem 5 450 000,-
zajtra. Koľko je súčasná hodnota 5 450 000,-Sk vyplatených
o jeden rok?

Alebo: Koľko peňazí si musím **dnes** uložiť do banky, aby som
zajtra mala na účte 5 450 000,-Sk?

$$PV * 1.05 = 5\,450\,000$$

$$PV = \frac{5\,450\,000}{1.05}$$

$$= 519\,476 < 5\,250\,000$$

Záver: Akceptujeme prvú ponuku

Súčasná hodnota peňazí

(present value - PV)

$$\text{Súčasná hodnota (PV)} = \text{diskontný faktor} * C_1$$

C_1 je cash flow v čase 1

diskontný faktor - súčasná hodnota 1Sk vyplatenej v budúcnosti

$$\text{Diskontný faktor} = \frac{1}{1+r}$$

r – miera výnosu (rate of return) - odmena, ktorú investor získa akceptovaním platby až v budúcnosti

Čistá súčasná hodnota peňazí

Príklad č. 3

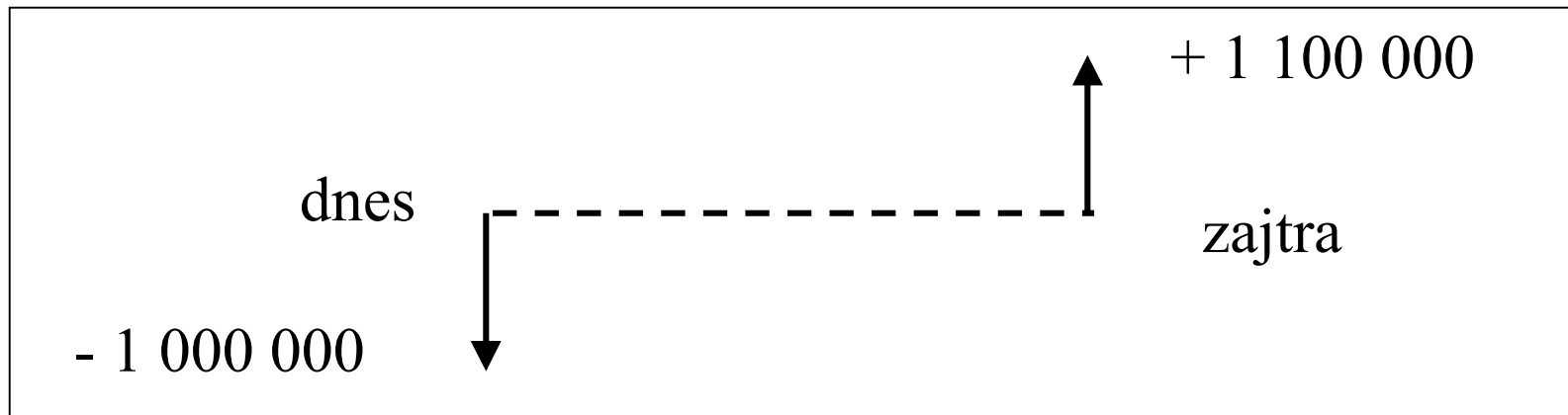
Keďže sa Vám investícia s pozemkom výborne vydarila, rozhodli ste sa tentokrát investovať svoje peniaze do kúpy umeleckého diela. Uvažujete o kúpe obrazu Martina Benku, s úmyslom predat' ho o jeden rok. Dnešná cena obrazu je 1 000 000,-Sk a vy *očakávate*, že o jeden rok sa Vám ho podarí predat' za 1 100 000,-Sk. Mali by ste zrealizovať kúpu ?

Čistá súčasná hodnota peňazí

Riešenie č. 3a

(riešenie podľa poradcu, ktorý si je **istý**, že o rok sa mu obraz podarí predať za 1 100 000,-)

Peňažné toky pri kúpe obrazu:

Celkový prínos pre investora:

$$- 1\,000\,000 + \frac{1\,100\,000}{1.05} = 47\,619 > 0$$

Záver: Tento poradca vám odporúča investovať do kúpy obrazu

Čistá současná hodnota peněz

(net present value - NPV)

$$NPV = C_0 + \frac{C_1}{1+r}$$

C_0 - je cash flow v čase 0 (dnes)

- je to investícia a teda presnejší názov je cash outflow

$$NPV = - \text{náklady} + PV$$

2. princíp vo financiách

„Istá koruna je viac ako neistá koruna“

Prečo?

Riziko a čistá súčasná hodnota

Riešenie č. 3b

(riešenie podľa poradcu, ktoré mu sa kúpa obrazu javí ako riziková investícia)

5 % je úrok pri bez rizikovej investícii. Keďže však poradca považuje kúpu obrazu za rizikovú investíciu, bude uvažovať vyššie r - mieru výnosu. Poradca si zvolí $r = 12\%$ ako správnu mieru, ktorá odráža riziko investovania kúpy obrazu.

Celkový prínos teraz bude:

$$- 1\,000\,000 + \frac{1\,100\,000}{1.12} = - 17\,857 < 0$$

Záver: Poradca, ktorý vidí kúpu obrazu ako rizikovú investíciu, nedporúča investovať do kúpy obrazu.

Základné pravidlá investovania

---

1. Pravidlo čistej súčasnej hodnoty:

Akceptovať investíciu, ktorej $NPV > 0$

2. Pravidlo miery výnosu:

Akceptovať investíciu, ktorej
výnosová miera $>$ alternatívny výnos

Alternatívny výnos

(opportunity cost)

Príklad č. 4 = príklad č. 1

Riešenie č. 4 (1b):

Ak sa rozhodneme investovať do kúpy pozemku, očakávaný výnos z tejto investície bude:

$$\frac{5\,500\,000 - 5\,000\,000}{5\,000\,000} = 0.1 = 10 \%$$

Keďže alternatívnou možnosťou je uložiť si peniaze do banky, kde je výnos 5% (= alternatívny výnos), mali by sme radšej kúpiť pozemok.

Časové preferencie a NPV

Príklad č.5:

Majme dvoch investorov. Investor A uprednostňuje budúcu spotrebu, investor B súčasnú.

Obidvaja investori majú možnosť investovať do výstavby budovy 3 500 000,- s istotou, že túto budovu bude možné o rok predat' za 4 000 000,-. Úrok v banke je 5% a predpokladajme, pri tomto úroku je možné rovnako požiť si ako aj uložiť peniaze.

Časové preferencie a NPV

Riešenie č.5:

Investor A: uprednostňuje budúcu spotrebu, bude mať záujem investovať.

$$NPV = -3\,500\,000 + 4\,000\,000 / 1.05 = 309\,523.8 > 0$$

alebo inak : každých 1000, ktoré dnes investuje, mu prinesie 1140,- o jeden rok (namiesto 1050 – banka)

Investor B: uprednostňuje súčasnú spotrebu

Najlepšia stratégia: Požičať si $1\,140 / 1.05 = 1085.7$, investovať 1000,-.

B vidí investíciu tiež pozitívne – jeho súčasná spotreba sa zvýšila o 85.7,-

Zložené úrokovanie

(compound interest)

„Money makes money and the money that money makes makes more money“

Benjamin Franklin

Príklad č. 6:

Nakoniec ste sa predsa len rozhodli, že je pre vás najpohodlnejšie uložiť peniaze do banky, a až keď doštudujete, rozhodnete sa, ako ich investujete. Koľko peňazí budete mať o tri roky na účte, ak ročný úrok je 5% ?

Zložené úrokovanie

Riešenie č. 6:

po 1. roku: $5\,000\,000 \cdot (1 + 0.05) = 5\,250\,000$

po 2. roku: $5\,250\,000 \cdot (1 + 0.05) = 5\,512\,500$

po 3. roku: $5\,512\,500 \cdot (1 + 0.05) = 5\,788\,125$

Budúca hodnota investície (future value):

$$FV = C_0 \cdot (1 + r)^T$$

C_0 - množstvo uložených peňazí

T - počet periód, na ktoré sme peniaze uložili

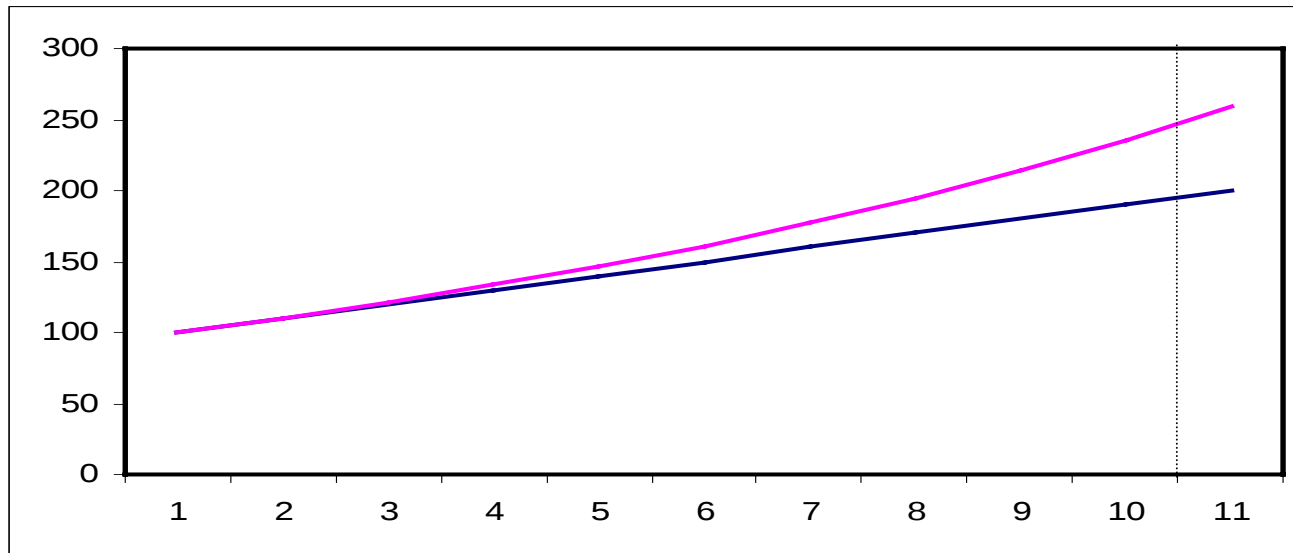
Jednoduché úrokovanie

(simple interest)

úroky sa ďalej už nezúročujú

Porovnanie jednoduchého a zloženého úrokovania

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
100	110	120	130	140	150	160	170	180	190	200
100	110	121	133,1	146,41	161,05	177,16	194,87	214,36	235,79	259,37

Diskontovanie

Príklad č.7:

Koľko peňazí si mám dnes uložiť do banky, aby som o dva roky mala v banke 1 000 000,- Sk ?

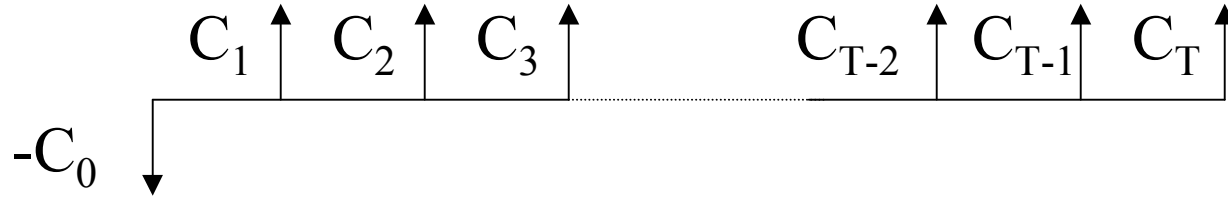
Riešenie č.7:

$$PV * (1+0.05)^2 = 1\,000\,000$$

$$PV = \frac{1\,000\,000}{1.05^2} = 907\,029.5$$

Zovšeobecnenie: T - perióď

$$PV = \sum_{i=1}^T \frac{C_i}{(1+r_i)^i}$$

DCF formula (discounted cash flow)

$$NPV = -C_0 + \sum_{i=1}^T \frac{C_i}{(1+r_i)^i}$$

„Money machine“ - Arbitráž

Príklad č.8:

Ak koruna **zajtra** je menej než koruna **dnes**, dá sa očakávať, že koruna **pozajtra** je ešte menej.
Je to skutočne tak?

Riešenie č.8:

Nech r_1 je 20 % a nech r_2 je 7%, potom:

$$DF_1 = \frac{1}{1.2} = 0.83 \quad DF_2 = \frac{1}{1.07} = 0.87$$

- vložiť do banky 1 000,- na 1 rok pri 20% úroku
- požičať si na 2 roky

$$\frac{1200}{(1.07)^2} = 1048$$

Čistý zisk (dnes): $- 1000 + 1048 = 48$

Úrokovanie s vyššou frekvenciou

---

pripisovanie úrokov polročne, štvrt'ročne, m-krát ročne

Príklad č. 9:

Ak sme dnes uložili do banky 1000,-Sk , koľko korún budeme mať v banke pri ročnej úrokovej miere 3 % a polročnom úrokovaní na konci roka?

Riešenie č. 9:

$$1\,000 * \left(1 + \frac{0.03}{2}\right)^2 = 1\,030,225$$

Vo všeobecnosti:

$$C_0 \left(1 + \frac{r}{m}\right)^m$$

$$C_0 \left(1 + \frac{r}{m}\right)^{mT}$$

Spojité úrokovanie

---

limitný prípad – úrokovanie v každom okamihu

Príklad č. 9:

Ak sme dnes uložili do banky 1000,-Sk , koľko korún budeme mať v banke pri ročnej úrokovej miere 3 % a spojitom úrokovaní na konci roka?

Riešenie č. 9:

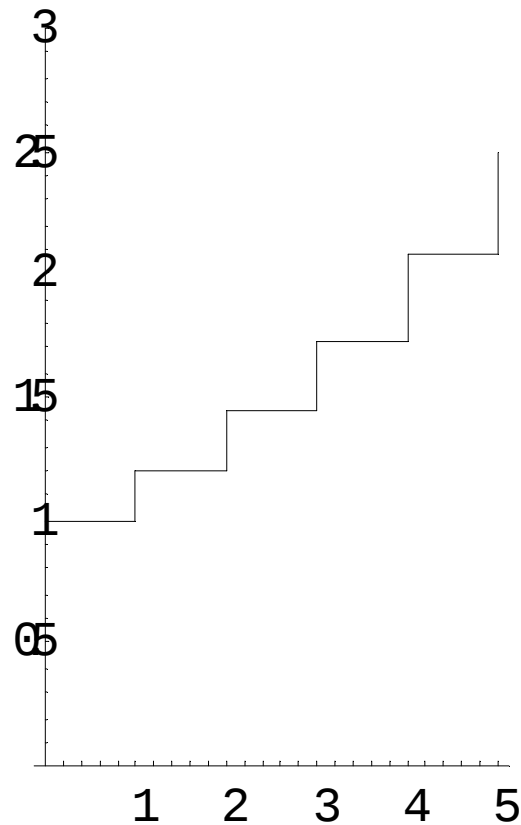
$$1\ 000 * e^{0.03} = 1\ 030.45$$

Vo všeobecnosti:

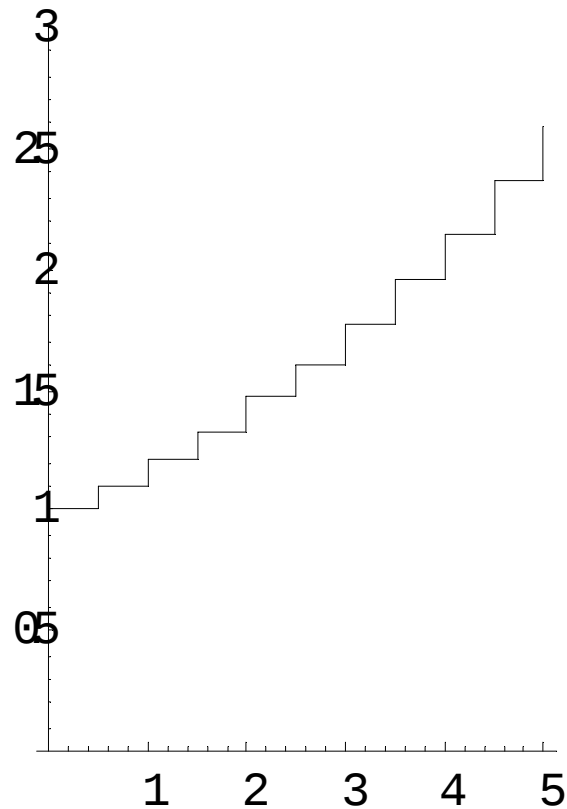
$$C_0 * e^{rT}$$

Ročné, polročné a spojité úrokovanie

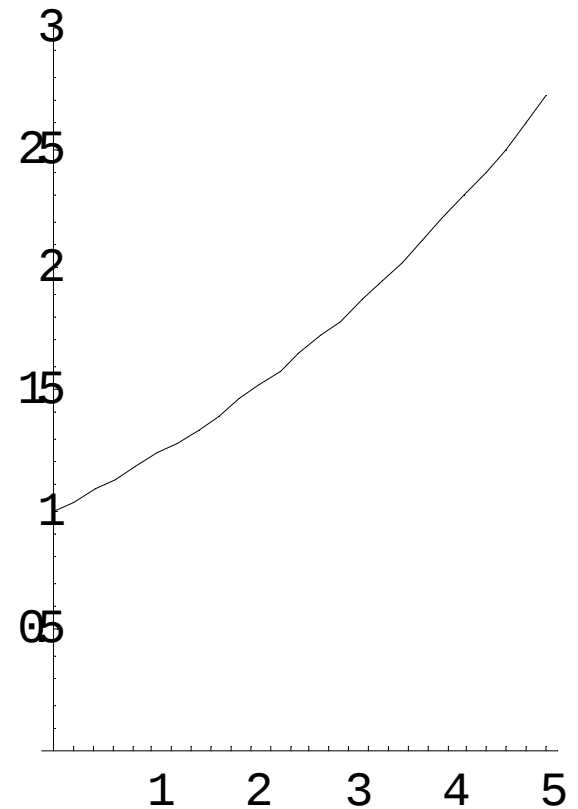
---

ročné úrokovanie

polročné úrokovanie

spojité úrokovanie

Perpetuita

---

konštantný peňažný tok opakovaný každoročne

$$PV = \frac{C}{1+r} + \frac{C}{(1+r)^2} + \frac{C}{(1+r)^3} + \dots = \frac{C}{r}$$

Rastúca perpetuita (growing perpetuity)

$$PV = \frac{C}{1+r} + \frac{C(1+g)}{(1+r)^2} + \frac{C(1+g)^2}{(1+r)^3} + \dots = \frac{C}{r - g}$$

C peňažný tok
g miera rastu

Anuita

---

konštantný peňažný tok opakovaný každoročne fixný počet krát

$$PV = \frac{C}{1+r} + \frac{C}{(1+r)^2} + \frac{C}{(1+r)^3} + \dots + \frac{C}{(1+r)^T} = \frac{C}{r} - \frac{C}{r(1+r)^T}$$

Rastúca anuita (growing annuity)

$$PV = C \left\{ \frac{1}{r - g} + \frac{1}{r - g} * \left[\frac{1+g}{1+r} \right] \right\}$$

C peňažný tok

g miera rastu